

Bosnia ja Hertsegovinaa koskeva vuoden 2012 edistymiskertomus

Euroopan parlamentin päätöslauselma 23. toukokuuta 2013 Bosnia ja Hertsegovinaa koskevasta vuoden 2012 edistymiskertomuksesta (2012/2865(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon 19.–20. kesäkuuta 2003 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmät Länsi-Balkanista ja niiden liitteen "Länsi-Balkania koskeva Thessalonikin toimintasuunnitelma: kohti yhdentyvää Eurooppaa",
 - ottaa huomioon 16. kesäkuuta 2008 tehdyn ja EU:n kaikkien jäsenvaltioiden ja Bosnia ja Hertsegovinan ratifioiman Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Bosnia ja Hertsegovinan välisen vakautus- ja assosiaatiosopimuksen,
 - ottaa huomioon Bosnia ja Hertsegovinan Eurooppa-kumppanuuden periaatteista, ensisijaisista tavoitteista ja ehdoista sekä päätöksen 2006/55/EY kumoamisesta 18. helmikuuta 2008 tehdyn neuvoston päätöksen 2008/211/EY¹,
 - ottaa huomioon 18. heinäkuuta 2011 tehdyn neuvoston päätöksen 2011/426/YUTP² sekä Bosnia ja Hertsegovinaa koskevat, 21. maaliskuuta 2011, 10. lokakuuta 2011, 5. joulukuuta 2011, 25. kesäkuuta 2012 ja 11. joulukuuta 2012 hyväksytyt neuvoston päätelmät,
 - ottaa huomioon komission tiedonannon Euroopan parlamentille ja neuvostolle "Laajentumisstrategia sekä vuosien 2012 ja 2013 tärkeimmät haasteet" (COM(2012)0600) ja 10. lokakuuta 2012 hyväksytyin Bosnia ja Hertsegovinaa koskevan vuoden 2012 edistymiskertomuksen (SWD(2012)0335),
 - ottaa huomioon Sarajevossa 29.–30. lokakuuta 2012 pidetyssä 14. Euroopan parlamentin ja Bosnia ja Hertsegovinan parlamentaarisen edustajakokouksen välisessä kokouksessa annetun yhteisen julkilausuman,
 - ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa, erityisesti 14. maaliskuuta 2012 annetun päätöslauselman Bosnia ja Hertsegovinaa koskevasta edistymiskertomuksesta³ ja 22. marraskuuta 2012 annetun päätöslauselman "Laajentuminen: politiikat, kriteerit ja EU:n strategiset edut"⁴,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 110 artiklan 2 kohdan,
- A. ottaa huomioon, että EU on toistuvasti vahvistanut sitoutuneensa Länsi-Balkanin maiden, kuten Bosnia ja Hertsegovinan, EU-jäsenyyteen; toteaa, että EU haluaa edelleen vakaasti suvereenin ja yhtenäisen Bosnia ja Hertsegovinan, jolla on mahdollisuus EU-jäsenyyteen,

¹ EUVL L 80, 19.3.2008, s. 18.

² EUVL L 188, 19.07.2011, s. 30.

³ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2012)0085.

⁴ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2012)0453.

ja että tämä mahdollisuus on eräs tekijöistä, jotka yhdistävät maan väestöä eniten;

- B. katsoo, että tarvitaan toimivia instituutioita ja selkeitä koordinoituneita mekanismeja kaikilla tasoilla ja että maan poliittisten päättäjien on tehtävä päättäväisiä ja johdonmukaisia sitoumuksia, jotta maan EU-jäsenyyden edistämistä voidaan nopeuttaa ja saada aikaan kaikkia kansalaisia hyödyttäviä konkreettisia tuloksia;
- C. pitää perustuslain uudistamista tärkeimpänä keinona, jolla Bosnia ja Hertsegovinasta saadaan tehokkaasti ja täysipainoisesti toimiva demokratia; katsoo, että konkreettista edistymistä tarvitaan valtiorakenteiden kehittämisen avainaloilla, mukaan lukien hallinto, oikeuslaitos, oikeusvaltion periaatteiden noudattaminen sekä korruption torjunta ja lähentyminen EU:n normeihin;
- D. toteaa, että voimakkaampi sitoutuminen EU:hun edellyttää, että otetaan pikaisesti käyttöön tehokkaat koordinoituneet mekanismit;
- E. ottaa huomioon, että erityisesti nuoria koskeva työllistymisnäkökymien puute haittaa edelleen vakavasti maan sosioekonomista ja poliittista kehitystä;
- F. ottaa huomioon, että korruptio on edelleen vakava este maan sosioekonomiselle ja poliittiselle kehitykselle;
- G. ottaa huomioon, että alueellinen yhteistyö ja hyvät naapurisuhteet ovat vakautus- ja assosiaatioprosessin keskeisiä elementtejä ja ratkaisevan tärkeitä Länsi-Balkanin muuttumiselle pysyvän vakauden ja kestävä kehityksen alueeksi; ottaa huomioon, että alueen muiden maiden kanssa hyvien naapuruussuhteiden hengessä tehtävä yhteistyö on välttämätöntä rauhanomaisen rinnakkainolon ja sovinnon varmistamiseksi Bosnia ja Hertsegovinassa ja Länsi-Balkanilla;
- H. toteaa, että EU on asettanut oikeusvaltion periaatteet laajentumisprosessinsa ytimeen;

Yleisiä näkökohtia

1. antaa voimakkaan tukensa Bosnia ja Hertsegovinan yhdistymiselle EU:hun ja katsoo, että yhdistyminen on maan kaikkien kansalaisten edun mukaista;
2. on huolissaan siitä, että Bosnia ja Hertsegovinan poliittisella eliitillä ei vielä ole yhteistä visiota maan kehityksen suunnasta, minkä vuoksi maa on vaarassa jäädä yhä pahemmin jälkeen alueen muista maista;
3. antaa tunnustusta siitä, että paikallisvaalit järjestettiin rauhallisesti, vapaasti ja oikeudenmukaisesti; panee merkille Srebrenicassa vaalien alla ilmenneen kiistan; antaa tunnustusta Bosnia ja Hertsegovinan keskusvaalilautakunnan kyseisessä asiassa tekemille päätöksille; on huolissaan siitä, että Mostar on ainoa kaupunki, jossa paikallisvaaleja ei ole vielä pidetty; pyytää kaikkia asianomaisia hyväksymään Mostarin kaupunkia koskevien säännösten muutokset Bosnia ja Hertsegovinan perustuslakituomioistuimen asiaa koskevan päätöksen mukaisesti;
4. pitää myönteisenä, että Brckon piirikunnassa harjoitettu kansainvälinen valvonta on pystytty keskeyttämään; kehottaa viranomaisia toteuttamaan jäljellä olevat tavoitteet ja täyttämään korkean edustajan toimiston sulkemista koskevat ehdot, jotta paikallinen

sitoutuminen ja vastuullisuus voisivat voimistua;

5. korostaa, että Bosnia ja Hertsegovinalle on tärkeää, että se puhuu yhdellä äänellä EU-yhdentymisprosessissa; kehottaa poliittisia päättäjiä ja vaaleilla valittuja toimihenkilöitä tekemään yhteistyötä ja keskittymään etenemissuunnitelman toteuttamiseen osana komission kanssa käytävää korkean tason vuoropuhelua, jotta vakautus- ja assosiaatiosopimuksen voimaantuloa koskevat vaatimukset täyttyisivät viimeinkin ja maa voisi jättää uskottavan jäsenyyshakemuksen; pyytää poliittisia päättäjiä ja kaikkia viranomaisia tekemään liittymisprosessissa tiivistä yhteistyötä EU:n erityisedustajan kanssa;
6. muistuttaa komissiota siitä, että unionin laajentuminen merkitsee enemmän kuin pelkkää unionin säännösten siirtämistä ja että laajentumisen on perustuttava aitoon ja kattavaan sitoutumiseen eurooppalaisiin arvoihin; toteaa jonkin verran huolestuneena, että äskettäinen talous- ja rahoituskriisi on saattanut heikentää unionin pehmeän muutosvoiman vaikutusta; kehottaa kuitenkin komissiota, jäsenvaltioita ja muita Länsi-Balkanin maita tutkimaan innovatiivisia tapoja, joilla voidaan vahvistaa sovinnonteon kulttuuria ja ilmapiiiriä Bosnia ja Hertsegovinassa ja koko alueella;
7. pahoittelee sitä, että 11. huhtikuuta 2013 pidettäväksi kaavailtu liittymisprosessia käsittelevän EU:n ja Bosnia ja Hertsegovinan korkean tason vuoropuhelun kolmas kokous peruttiin siksi, ettei Sejdić-Finci-tapauksessa ole saavutettu edistystä;
8. ottaa huomioon 30. kesäkuuta 2012 lopetetun EU:n poliisioperaation merkittävän panoksen ja pitää myönteisenä EU:n tehostettua läsnäoloa oikeusvaltion toteuttamisessa; pitää myönteisenä, että Euroopan unionin monikansallisen vakautusoperaation (EUFOR Althea) mandaatti on uudistettu ja että siinä keskitytään jälleen valmiuksien kehittämiseen ja koulutukseen;

Poliittiset edellytykset

9. muistuttaa, että toimivat instituutiot kaikilla tasoilla ovat tärkeitä maan EU:hun yhdentymisen edistymiselle; pitää myönteisenä, että vuoropuhelu on käynnistetty uudelleen ja että ministerineuvostoon valittiin marraskuussa 2012 uusia ministereitä sen jälkeen, kun koalitio oli hajonnut ja umpikuja kestänyt viiden kuukauden ajan; on huolissaan esteistä, jotka johtuvat Bosnia ja Hertsegovinan liittovaltion hallituksen henkilövaihdoksia koskevasta epävarmuudesta; suhtautuu kuitenkin myönteisesti edistymiseen ehdokkaiden nimittämisessä liittovaltion perustuslakituomioistuimen vapaisiin virkoihin;
10. kehottaa kaikkia toimivaltaisia viranomaisia laatimaan unioniin yhdentymistä koskevan strategian tai ohjelman, jolla varmistetaan unionin lakien ja normien koordinoitu ja yhdenmukainen saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä, täytäntöönpano ja voimaansaattaminen kaikkialla maassa ja siten osoittamaan, että viranomaisilla on yhteinen näkemys maan kehityksen suunnasta ja halu huolehtia kansalaisten yleisestä hyvinvoinnista;
11. kehottaa muuttamaan maan parlamentin ja edustajahuoneen työjärjestystä, jotta voitaisiin ottaa käyttöön unionin lainsäädäntöä koskeva nopeutettu menettely;
12. pitää myönteisenä vuoden 2012 alkupuolella ja lokakuusta lähtien saavutettua edistystä,

erityisesti tärkeiden väestönlaskentaa ja valtiontukia koskevien lakien, vuosien 2011, 2012 ja 2013 valtionbudjettien sekä kasvinsuojelua koskevan paketin hyväksymistä, valtiontukia käsittelevään neuvostoon ja korruptiontorjuntavirastoon liittyvää edistymistä sekä pääsemistä poliittiseen sopimukseen valtion omaisuudesta ja puolustuslaitoksen omaisuudesta; edellyttää näiden toimenpiteiden tehokasta täytäntöönpanoa ja kehottaa komissiota yhdessä EU:n erityisedustajan kanssa tiiviisti seuraamaan täytäntöönpanoa ja ottamaan täysin huomioon Bosnia ja Hertsegovinan perustuslakituomioistuimen 13. heinäkuuta 2012 tekemän päätöksen; kehottaa Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisia kehittämään ja lujittamaan asiaankuuluvien elinten kuten valtiontukia käsittelevän neuvoston ja korruptiontorjuntaviraston valmiuksia erityisesti niiden henkilöstön riittävyyden osalta;

13. on huolissaan väestönlaskennan viivästyisestä; korostaa, että on tärkeää toimittaa väestönlaskenta lokakuussa 2013, ja panee tyytyväisenä merkille toimet, joilla varmistetaan laskennan toteutuminen lokakuussa kansainvälisten standardien mukaisesti; kehottaa kaikkia toimivaltaisia viranomaisia poistamaan kaikki esteet väestönlaskennalta ja pitämään sen epäpoliittisena, sillä sen tarkoituksena on saada objektiivista sosioekonomista tietoa; kehottaa kunnioittamaan tässä yhteydessä vähemmistöjen oikeuksia;
14. kehottaa Bosnia ja Hertsegovinan valtiollisia viranomaisia noudattamaan perustuslakituomioistuimen päätöstä, jonka mukaan kansalaisten henkilötunnuksia koskevaa lainsäädäntöä on muutettava; panee merkille, että toiminnan oltua monta kuukautta pysähdyksissä 12. helmikuuta 2013 lähtien syntyneille vauvoille ei ole pystytty antamaan henkilötunnuksia eikä näin ollen myöskään tärkeimpiä asiakirjoja, kuten passeja tai sairausvakuutuskortteja; kehottaa toteuttamaan kiireellisesti toimenpiteitä tämän ongelman ratkaisemiseksi;
15. kehottaa viranomaisia panemaan täytäntöön Sejdićiä ja Finciä koskevan tuomion ensimmäisenä askeleena kohti kattavaa perustuslakiuudistusta, joka mahdollistaisi siirtymisen nykyaikaiseen ja toimivaan demokratiaan, josta on poistettu kaikenlainen syrjintä ja jossa jokaisella kansalaisella on samat oikeudet ja vapaudet etnisestä taustasta riippumatta; pitää ilahduttavana, että Sarajevon piirikunnan edustajakokous on ensimmäisenä Bosnia ja Hertsegovinassa muuttanut yksimielisesti perustuslakiaan siten, että etnisesti määrittelemättömille ja etnisille vähemmistöille annettiin mahdollisuus muodostaa oma ryhmä edustajakokoukseen Sejdićin ja Fincin asiassa tehdyn Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukaisen päätöksen mukaisesti;
16. panee merkille laajentumisesta ja naapuruuspolitiikasta vastaavan komission jäsenen päätöksen olla järjestämättä liittymisprosessia käsittelevän EU:n ja Bosnia ja Hertsegovinan korkean tason vuoropuhelun suunniteltua kolmatta kokousta, koska Sejdić-Finci-päätöksen täytäntöönpanosta ei ole saatu aikaan poliittista sopimusta; on huolissaan siitä, että epäonnistumisella sopimuksen aikaansaamisessa voi olla kielteisiä vaikutuksia koko liittymisprosessiin, ja kehottaa poliittisia johtajia löytämään asiaan ratkaisun;
17. kehottaa EU:n erityisedustajaa ja edustuston päällikköä tehostamaan entisestään toimia, joilla edesautetaan yhteisymmärrystä Sejdićiä ja Finciä koskevan tuomion täytäntöönpanosta;
18. toteaa, että on tarpeen tehdä kiireellisiä ja mittavia uudistuksia Bosnia ja Hertsegovinan perustuslakiin sekä valtion että entiteettien tasolla, jotta rakenteiden kaikista tasoista tulee

tehokkaampia, toimivampia ja avoimempia; toteaa, että on syytä yksinkertaistaa Bosnia ja Hertsegovinan liittovaltion rakennetta; kehottaa Euroopan ulkosuhdehallintoa ja komissiota käynnistämään maan kaikkien eturyhmien laaja-alaisen ja avoimen kuulemisen ja yleisen keskustelun perustuslain muutoksesta; korostaa, että kaikkien osapuolten ja yhteisöjen on oltava täysipainoisesti osallisina tässä prosessissa, jonka olisi johdettava konkreettisiin tuloksiin;

19. kehottaa kaikkia toimivaltaisia viranomaisia varmistamaan, että luodaan riippumaton, puolueeton ja tehokas oikeusjärjestelmä, jota tukee puolueeton ja riippumaton poliisitoimi, ja että toteutetaan tehokkaasti oikeusalan uudistusstrategia sekä sotarikosten selvittämistä koskeva kansallinen strategia; kehottaa yhdenmukaistamaan rikos- ja siviiliasioita koskevaa oikeuskäytäntöä eri tuomioistuin- ja syytteenpanojärjestelmissä ja toteuttamaan kaikki suositukset, joita EU:n sekä Bosnia ja Hertsegovinan välisessä oikeusalan jäsennellyssä vuoropuhelussa on annettu;
20. kehottaa Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisia edistymään julkishallinnon uudistamisessa sekä hallinnollisten valmiuksien vahvistamisessa kaikilla hallintotasoilla, jotka käsittelevät EU-asioita; on huolissaan valtionhallinnon taloudellisesta kestävydestä ja poliittisen tuen puuttumisesta sen uudistamiselle; korostaa, että EU:n tuella on keskityttävä tehokkaiden koordinoituneiden mekanismien kehittämiseen ja virkamieskunnan pätevyyden ja ammattitaidon lisäämiseen, jotka ovat merkittäviä osatekijöitä tehokkaan ja tuloksellisen yhteistyön varmistamiselle EU:n kanssa;
21. ilmaisee olevansa huolissaan maan mittavasta korruptiosta, sen kytkeytymisestä poliittisiin puolueisiin ja korruption esiintymisestä julkisen elämän kaikilla tasoilla; kannustaa toimivaltaisia viranomaisia kaikilla tasoilla esittämään ja panemaan täytäntöön korruption torjuntaa koskevia strategioita ja suunnitelmia; pyytää asiasta vastaavia viranomaisia osoittamaan poliittista tahtoa tämän asian hoitamisessa ja tarjoamaan korruptiontorjuntavirastolle täyden toimintakyvyn edellyttämät resurssit sekä pitämään kirjaa tutkimuksista ja tuomioista, ja kehottaa Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisia saattamaan korruptiota koskevan lainsäädännön lahjonnan vastaisen valtioiden ryhmän (GRECO) suositusten mukaiseksi; korostaa, että ihmiskauppaa on torjuttava tehokkaasti asettamalla rikoksentekijät syytteeseen ja järjestämällä uhreille suojelua ja korvauksia;
22. kehottaa toimivaltaisia viranomaisia tehostamaan toimia, joilla pannaan täytäntöön Europolin kanssa tehty operatiivista sopimusta koskeva etenemissuunnitelma, ja erityisesti saattamaan asianmukaisen tietosuojalainsäädännön ja menettelyt sopimuksen mukaisiksi;
23. kehottaa Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisia kannustamaan riippumattomien ja moniarvoisten tiedotusvälineiden kehittämistä, joiden toimintaan ei puututa poliittisella tasolla ja jotka eivät ole etnisesti pirstoutuneita eivätkä polarisoituneita; korostaa julkisen palvelun tiedotusvälineiden erityistä tehtävää demokratian ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lujittamisessa ja kehottaa viranomaisia varmistamaan, että nämä tiedotusvälineet ovat taloudellisesti kestäviä ja riippumattomia ja eurooppalaisten normien mukaisia; pitää valitettavana, että toimittajia painostetaan edelleen poliittisesti ja että heitä uhkaillaan; on huolissaan yrityksistä heikentää viestinnän sääntelyviraston ja julkisen palvelun yleisradioyhtiöiden riippumattomuutta; palauttaa mieliin, että vapaat tiedotusvälineet ovat oleellinen osa vakaata demokratiaa;
24. kehottaa kaikkia poliittisia puolueita ennakoivasti työskentelemään osallistavan ja

suvaitsevan yhteiskunnan rakentamiseksi; pyytää toimivaltaisia viranomaisia panemaan täytäntöön syrjinnän vastaiset lait ja politiikat ja käsittelemään lainsäädännössä ja käytännön tasolla olevia puutteita, mukaan lukien vammaisiin liittyvät kysymykset; on huolissaan homo- ja biseksuaaleihin sekä transihmisiin kohdistetuista vihapuheista, uhkailuista ja ahdistelusta; pyytää viranomaisia panemaan täysimittaisesti täytäntöön romaneja koskevan toimintasuunnitelman, edistämään aktiivisesti romanien ja kaikkien muiden vähemmistöjen tehokasta osallisuutta, julkisesti tuomitsemaan vihan motivoimat yhteenotot ja varmistamaan asianmukaisen poliisitutkinnan ja syytetoimet; pyytää viranomaisia tukemaan aktiivisesti kansalaisyhteiskunnan aloitteita tällä alalla taloudellisesti ja käytännössä sekä sitoutumaan tähän tukeen poliittisesti;

25. antaa tukensa ihmis- ja kansalaisoikeuksien puolustajien Bosnia ja Hertsegovinassa tekemälle työlle ja kehottaa komissiota kehittämään rahoitusmekanismeja, joiden ansiosta myös ruohonjuuritason järjestöt hyötyisivät IPA-rahoituksesta;
26. katsoo, että on erittäin tärkeää voimaannuttaa naisia edistämällä, suojelemalla ja vahvistamalla heidän oikeuksiaan, parantamalla heidän sosiaalista ja taloudellista tilannettaan, lisäämällä heidän osallistumistaan työmarkkinoilla, varmistamalla naisten oikeudenmukainen edustus poliittisissa ja taloudellisissa päätöksentekoprosesseissa ja edistämällä naisten yrittäjyyttä; toteaa, että naiset ovat edelleen aliedustettuina parlamentissa, hallituksessa ja julkishallinnossa ja että naisten työelämäoikeudet jätetään monessa tapauksessa vaille huomiota; kehottaa Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisia takaamaan korkeatasoiset sosiaaliturvaoikeudet äitiys-, isyys- tai vanhempainvapaalle jääville kaikkialla maassa, jolloin luodaan kaikkien kansalaisten kannalta yhdenmukainen tilanne ja vältetään syrjinnältä;
27. on huolissaan perheväkivallan suuresta määrästä ja siitä, että perheväkivallasta ei raportoida ja syytetoimet ovat riittämättömiä; kehottaa viranomaisia hyväksymään ja panemaan täytäntöön toimenpiteitä, jotta naiset saavat todellista suojaa; korostaa, että on vahvistettava lainvalvontaelimiä, jotta voidaan onnistuneesti käsitellä sellaisia ongelmia kuin sukupuoleen perustuva väkivalta, perheväkivalta, pakottaminen prostituutioon ja naiskauppa; korostaa, että lapsia on suojeltava väkivallalta, ihmiskaupalta ja kaikenlaiselta muulta hyväksikäytöltä; kehottaa komissiota tutkimaan, millä tavoin voidaan edistää perheväkivallan torjuntaa;
28. pitää myönteisenä, että Bosnia ja Hertsegovinassa on laadittu ohjelmaluonnos sodanaikaisten raiskausten, seksuaalisen hyväksikäytön ja kidutuksen uhreja varten; kehottaa tarjoamaan riittävät resurssit konfliktiin liittyneen seksuaalisen väkivallan uhrien järjestelmällistä kuntouttamista varten, mukaan luettuina yhteiskunnallisesta asemasta riippumattomat sairaanhoitoa ja psykologista hoitoa koskevat korvaukset sekä asianmukaiset sosiaalipalvelut; kehottaa kaikkia toimivaltaisia viranomaisia lisäämään yleistä tietoisuutta uhrien asemasta;
29. kehottaa liittovaltiota sisällyttämään rikoslakiin viharikoksia koskevan säännöksen vastaavalla tavalla kuin se on jo otettu käyttöön Serbitasavallassa ja Brckon piirikunnassa vuonna 2009;
30. panee merkille, että vuoden 2011 lopussa Bosnia ja Hertsegovinassa oli yhä noin 113 000 maan sisäistä pakolaista, joista noin 8 000 asui vastaanottokeskuksissa, ja 7 000 pakolaista; vaatii kaikkia toimivaltaisia viranomaisia kaikilla tasoilla helpottamaan, myös kansainvälisen avunantajayhteisön antaman, kansainvälisen avunantajayhteisön

konferenssissa Sarajevossa huhtikuussa 2012 uudistetun sitoumuksen perusteella, pakolaisten ja maan sisäisten pakolaisten pysyvää paluuta huolehtimalla heidän asumis- ja koulutusmahdollisuuksistaan, sosiaaliturvastaan ja työllistymismahdollisuuksistaan; kehottaa viranomaisia edistämään tätä prosessia myös myöntämällä rahoitusavustusta oikeudenmukaisella ja asiaankuuluvalla tavalla kaikille palaaville pakolaisille, mukaan luettuina Posavinaan palaavat kroaattipakolaiset;

31. panee huolestuneena merkille, että monet henkilöt Bosnia ja Hertsegovinassa kärsivät sodan aiheuttamasta traumaperäisestä stressireaktiosta; kehottaa viranomaisia puuttumaan sosiaalisen ja psykologisen hoidon puuttumiseen henkilöiltä, jotka kärsivät kyseisestä stressireaktiosta;
32. kehottaa panemaan täysimääräisesti täytäntöön miinoja koskevan toimintastrategian ja hyväksymään lain miinojen vastaisista toimista, jotta jatkossa voidaan estää maamiinojen aiheuttamat tapaturmat;
33. tuomitsee jyrkästi kaikki Bosnia ja Hertsegovinassa tai muualla maailmassa ilmenevät yritykset vähätellä Srebrenicassa tapahtunutta kansanmurhaa tai kiistää se;

Sosioekonomiset kysymykset

34. kehottaa hallintoja noudattamaan kaikilla tasoilla vakaata finanssipolitiikkaa; on huolissaan harmaan talouden laajuudesta ja korkeasta työttömyysasteesta, joka on etenkin naisten ja nuorten ongelma; on huolissaan siitä, miten poliittinen epävakaus ja oikeusvaltion heikkous vaikuttavat kasvuun ja investointeihin sekä koko liiketoimintaympäristöön; kehottaa hallitusta luomaan maan sisälle yhtenäisen talousalueen, luomaan suotuisat olosuhteet erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten liiketoiminnan kasvulle, vahvistamaan sisäisiä kasvun lähteitä ja samalla vähentämään hallituksen valta-asemaa ja monopoleja taloudessa, edistämään kasvuun tähtäävää varainkäyttöä ja lisäämään kilpailua;
35. pitää ilahduttavana EU:n päätöstä myöntää 100 miljoonaa euroa makrotaloudellista rahoitusapua Bosnia ja Hertsegovinalle ja katsoo, että se on selvä osoitus unionin sitoutumisesta maan Eurooppa-pyrkimyksiin ja väestön hyvinvointiin;
36. kehottaa Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisia ja erityisesti niissä entiteeteissä toimivia, joihin useimmat Bosnia ja Hertsegovinan yritykset ovat rekisteröityneet, tarkistamaan ja nykyaikaistamaan voimassa olevaa työlainsäädäntöä ja tehostamaan työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua ja työsuojelutarkastuksia;
37. suhtautuu myönteisesti Bosnia ja Hertsegovinan ja EU:n välillä allekirjoitettuun sopimukseen Bosnia ja Hertsegovinan liittymisestä Maailman kauppajärjestöön (WTO); kehottaa Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisia tehostamaan muiden kumppanien kanssa käytäviä neuvotteluja pitäen tavoitteena maan liittymistä WTO:n jäseneksi lähitulevaisuudessa;
38. toteaa, että opetuksen alalla on yleisesti ottaen edistytty jonkin verran, mutta kehottaa kuitenkin uudelleen ministerineuvostoa parantamaan muun muassa 12 opetusministeriön ja Brckon piirikunnan opetusosaston välistä koordinaatiota ja vähentämään koulutusjärjestelmän hajanaisuutta;

39. pitää tärkeänä koko opetuksen yleisen laadun parantamista, jotta se vastaisi maan sisäisten ja ulkomaisten työmarkkinoiden tarpeisiin; kehottaa Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisia korjaamaan ammatillisen koulutuksen puutteet ulkomaisten suorien investointien houkuttelemiseksi ja sen varmistamiseksi, että oppilaitosten akkreditointi aloitetaan ja tutkintojen tunnustamisesta vastaavat virastot saatetaan täysin toimintavalmiiksi, ja pitää tätä tärkeänä myös taloudellisista syistä; panee tyytyväisenä merkille toteutetut toimet, joilla kehitetään ja laajennetaan nuorisolle tarkoitettuja koulutuskursseja ja -ohjelmia, joilla nuoria autetaan pääsemään työmarkkinoille, ja pyytää lisää tähän aiheeseen liittyviä aloitteita;
40. kehottaa kaikkia toimivaltaisia viranomaisia lopettamaan lasten etnisen erottelun (kaksi koulua saman katon alla), jota esiintyy yhä joissakin liittovaltion piirikunnissa; pyytää lisäksi edistämään erityisesti romanilasten tehokasta osallistamista koulutuksen avulla muun muassa kouluvalmiusohjelmia hyödyntäen; kehottaa viranomaisia toimimaan yhteistyössä asiaankuuluvien kansalaisjärjestöjen kanssa, jotta romaniperheitä kannustettaisiin tukemaan lastensa pääsyä koulutukseen; kehottaa viranomaisia yhdenmukaistamaan säännöksiä Bosnia ja Hertsegovinassa sen varmistamiseksi, että kaikkia lapsia kohdellaan yhtäläisesti; pyytää yleisesti perheiden erilleen joutumisen estäviä lisätoimenpiteitä sekä lisää tukipalveluja riskiryhmiin kuuluville perheille; pyytää komissiota tutkimaan, voisiko EU:n kohdennettu tuki auttaa lakkauttamaan erottelun koulutusjärjestelmässä;
41. suhtautuu myönteisesti komission suunnitelmiin kutsua koolle opetusasioita käsittelevä korkean tason kokous, jonka tavoitteena on edistää vuoropuhelua useista aiheista, kuten lasten etnisestä erottelusta kouluissa ja tuoda yhteen asiaankuuluvien kansainvälisten järjestöjen edustajat ja Bosnia ja Hertsegovinan opetusalaista vastaavat viranomaiset;
42. kehottaa viranomaisia mukauttamaan lainsäädäntöään EU:n ammattitutkintojen tunnustamista koskevaan säännöstöön;
43. kehottaa viranomaisia toteuttamaan kaikki tarvittavat toimenpiteet, jotta voidaan säilyttää kansallinen perintö ja kehittää sitä koskevaa oikeudellista kehystä; kehottaa lisäksi toimivaltaisia viranomaisia kaikilla tasoilla varmistamaan selkeät menettelyt kulttuurilaitosten rahoittamiseksi, jotta ne voidaan pitää avoinna;
44. kehottaa Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisia toteuttamaan asianmukaisia toimia, joilla estetään viisumivapausjärjestelyjä koskevien väärinkäytösten jatkuminen ja reagoidaan tehokkaasti turvapaikkamenettelyjen organisoituihin väärinkäyttöön EU:n jäsenvaltioissa;

Alueellinen yhteistyö ja kahdenväliset kysymykset

45. antaa Bosnia ja Hertsegovinalle tunnustusta sen rakentavasta roolista alueellisessa yhteistyössä ja pyytää maata pyrkimään rajojen määrittämiseen yhteistyössä kaikkien naapureiden kanssa;
46. kehottaa Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisia vauhdittamaan Kroatian EU:hun liittymisen valmisteluja lähentämällä asiaa koskevaa elintarvikkeiden turvallisuutta koskevaa kansallista lainsäädäntöään EU:n säännöstöön; on huolissaan siitä, että Bosnia ja Hertsegovinan viranomaiset eivät ole toteuttaneet toimia ja että se saattaa johtaa menetyksiin Bosnia ja Hertsegovinan vientimarkkinoilla; panee tyytyväisenä merkille toistaiseksi aikaansaadun edistyksen ja kehottaa toimivaltaisia viranomaisia rakentamaan

pikaisesti tulevilla EU:n rajatarkastusasemilla tarvittavan infrastruktuurin; panee tyytyväisenä merkille komission aloitteen ratkaisujen löytämiseksi Kroatian ja Bosnia ja Hertsegovinan kanssa pidettävissä kolmikantakokouksissa viimeisiin avoimiin rajakysymyksiin, mukaan lukien Neum/Ploče-sopimus, Kroatian EU:hun liittymistä silmällä pitäen; pyytää toteuttamaan tässä yhteydessä muita rakentavia toimia, jotta voidaan tarvittaessa lisätä EU:n rajatarkastusasemien lukumäärää; antaa Bosnia ja Hertsegovinalle tunnustusta sen panoksesta edistykseen, jota on saavutettu jäljellä olevien ongelmien ratkaisemisessa, mukaan lukien paikallista rajaliikennettä koskevan sopimuksen viimeistely, jonka tavoitteena on yksinkertaistaa kansalaisten liikkumista raja-alueilla; pitää välttämättömänä, että löydetään ratkaisu, jossa säilytetään maiden välinen henkilökorttijärjestelmä heinäkuun 2013 jälkeen, jotta Bosnia ja Hertsegovinan kansalaiset voivat edelleen matkustaa Kroatiaan;

47. toistaa pyyntönsä sallia Kosovon kansalaisten maahantulo, koska Bosnia ja Hertsegovina on edelleen alueen ainoa maa, joka ei salli heidän maahan pääsyään; pyytää näin ollen Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisia hyväksymään Kosovon kansalaisten maahantulon edellyttämät matkustusasiakirjat, kuten Serbia ja muut maat jo ovat tehneet;
48. toistaa, että on tarpeen jatkossakin soveltaa tiukasti kaikkia tarvittavia kriteereitä ja toimenpiteitä viisumittomaan matkustamiseen Schengen-maihin, ottaa käyttöön pitkän aikavälin strategioita ja säätää vähemmistöjä koskevista toimintatavoista; pitää välttämättömänä, että kansalaisille tiedotetaan asianmukaisesti viisumivapauden rajoituksista, jotta voidaan estää kaikenlainen matkustamisen vapauden ja viisumivapauden väärinkäyttö; panee merkille, että Bosnia ja Hertsegovinasta tulevien turvapaikanhakijoiden lukumäärä on pysynyt pienenä unionin jäsenvaltioissa; korostaa viisumittoman matkustamisen merkitystä Bosnia ja Hertsegovinan kansalaisille;

o

o o

49. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle / komission varapuheenjohtajalle, neuvostolle, komissiolle sekä Bosnia ja Hertsegovinan presidentille, Bosnia ja Hertsegovinan ministerineuvostolle, Bosnia ja Hertsegovinan parlamentille ja Bosnia ja Hertsegovinan liittovaltion ja Serbitasavallan hallituksille ja parlamenteille.